

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен „Доктор“, област на висше образование 4. „Природни науки, математика и информатика“, професионално направление 4.4. Науки за Земята“, научна специалност „Дистанционни изследвания на Земята и планетите“.

Автор на дисертационния труд: Илина Боянова Каменова, докторант, задочна форма на обучение към секция „Дистанционни изследвания и ГИС“ на ИКИТ - БАН.

Тема на дисертационния труд: „Моделиране и картографиране на биофизични и биохимични параметри на посеви от зимна пшеница на базата на сателитни изображения“.

Член на научното жури: проф. дн инж. Мартин Димитров Банов – Председател на Селскостопанска Академия; професионално направление "Растениевъдство", научна специалност „Почвознание“, назначен за член на научното жури със заповед № 82/01.09.2022 г. на Директора на Института за космически изследвания и технологии при Българската академия на науките.

1. Актуалност на проблема

Дисертацията разглежда приложението на сателитни изображения за осигуряване на пространствено обвързана информация за нуждите на производството на зимна пшеница, акцентирайки върху три основни аспекта: разпространение на посевите, оценка на важни техни биофизични параметри и проследяване на динамиката им във времето.

Това е пряко свързано с необходимостта от разработване и налагане на по-устойчиви земеделски практики и методи, които да смекчат въздействието на земеделието върху промените на климата и замърсяването на околната среда и да подпомогнат за повишаване на добивите и качеството на земеделската продукция.

Въз основа на горното може да се заключи, че разработеният дисертационен труд е актуален, а получените аналитични данни и резултати са от значение за науката и практиката.

2. Степен на познаване състоянието на проблема и творческа интерпретация на литературния материал:

Представената подробна литературна справка в обем от 150 заглавия, от които 11 на кирилица и 139 на латиница свидетелства за доброто познаване от страна на докторанта на проблемите, които са разгледани в дисертацията и е намерило отражение при ясното формулиране на целта и задачите на дисертационния труд.

3. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване. Съответствие на избраната методика на изследване с поставената цел и задачи на дисертационния труд

Целта на изследването е обоснована на базата на литературната справка и е свързана с моделиране и картографиране на пространствената и времева динамика на набор от биофизични и биохимични параметри на посеви от зимна пшеница чрез използване на многоканални сателитни изображения.

Свързани с целта са формулирани следните задачи:

1. Оценка на възможностите за разпознаване на посеви от зимна пшеница в различни периоди на вегетационния сезон чрез класифициране на сателитни изображения и техни продукти по различни класификационни методи.

2. Съставяне на карта на полетата със зимна пшеница, на база на най-ефективния класификационен метод.

3. Провеждане на полеви кампании за събиране на наземни данни за биофизични и биохимични параметри в посеви от зимна пшеница.

4. Създаване и валидиране на регресионни модели за определяне на биофизични и биохимични параметри на посеви от зимна пшеница посредством многоканални сателитни изображения.

5. Създаване и тестване на подход за моделиране на ежедневната динамика на биофизичните параметри в течение на вегетационния сезон върху определена територия.

Решаването на така формулираните задачи дават възможност за изпълняване целите на дисертацията и обосноваване на научни и научно-приложни приноси.

4. Онагледеност и представяне на получените резултати

Дисертацията съдържа следните раздели: Въведение; Основни теоретични и методични въпроси; Материали и методи на изследването; Резултати от изследването; Заключение; Приноси; Списък на публикациите свързани с дисертацията; Литература и Приложения.

За обект на изследване са избрани посеви от зимна пшеница в два тестови участъка, разположени в землищата на гр. Кнежа и гр. София, квартал Требич.

Предмет на изследването са комплекс от биофизични и биохимични параметри, съответно: индекс на листната повърхност (LAI), дял на погълнатата фотосинтетично активна радиация (fAPAR), проективно площно покритие (fCover) и общо съдържание на хлорофил в растителната покривка (ССС), както и техните пространствена вариация и времева динамика.

Дисертационният труд е онагледен в 49 фигури и 22 таблици.

5. Обсъждане на резултатите и използвана литература

Обсъждането на получените резултати е довело до формулирането на конкретни приноси и е лично дело на докторанта.

Представеният в дисертационния труд литературен преглед, съдържащ 150 заглавия, от които 11 на кирилица и 139 на латиница е доказателство за извършеното от докторанта целенасочено и задълбочено проучване на литературните източници, свързани с дистанционно определяне качествата на земеделските култури.

6. Приноси на дисертационния труд

В резултат от проведеното изследване са формулирани няколко приноса, както следва:

1. Демонстриран е подход за картографиране на посевите от зимна пшеница чрез двоична класификация на времеви композитни изображения от сателита Sentinel-2.

2. Съставени и валидирани са регресионни модели за оценка на биофизичните показатели LAI, fAPAR и fCover при зимна пшеница въз основа на спектрални данни от сателитите Sentinel-2 и RapidEye.

3. Софтуерно е тестван подход за проследяване на ежедневната динамика на LAI в течение на вегетационния сезон върху определена територия.

4. Съставени са карти на посевите от зимна пшеница и техни биофизични и биохимични показатели в различни етапи от вегетационния сезон в тестови район „Кнежа“.

Приносите са обосновани като резултат от проведените изследвания и получените аналитични данни.

7. Оценка за степента на личното участие на докторанта в приносите

От представените изследвания и получените резултати може да се направи извода, че те са реализирани с активното участие на Илина Каменова, което ми дава основание да приема, че дисертационния труд е личен принос на докторанта.

Този извод се потвърждава от добрата осведоменост на Илина Каменова по прилаганите в дисертацията методи на изследване и обработка на получените резултати, както и от представените в публикациите разработки, като още веднъж подчертавам факта, че в тях докторанта е първи автор.

8. Критични бележки и въпроси

Изводите са стегнато и точно формулирани, но би следвало да бъдат разделени на научни и научно-приложни, като по този начин се откроява ясно връзката на разработката с практиката.

Нямам съществени бележки към представения дисертационен труд.

9. Публикувани статии и цитирания

Във връзка с дисертационния труд са представени 3 научни публикации, като и в трите докторанта е първи автор. Две от статиите са публикувани в списание Aerospace Research in Bulgaria /Review of spectral vegetation indices and methods for estimation of crop biophysical variables; Evaluation of RapidEye vegetation indices for prediction of biophysical/biochemical variables of winter wheat/ а третата е публикувана в сборник доклади от конференция SES'2022.

Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

Не се установява плагиатство в дисертацията и научните трудове на докторанта (Чл.24. ал.5 от ЗРАСРБ).

Нямам общи публикации с дисертанта и не съм свързано лице с него по смисъла на параграф 1, т. 5 от Допълнителните разпоредби на ЗРАСРБ.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на научените и приложените от докторанта различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представения дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на ИКИТ-БАН за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на Илина Боянова Каменова образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност „Дистанционни изследвания на Земята и планетите“.

Дата: 10.10.2022 г.
гр.София

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Изготвил
становището:

проф. дн инж. Мартин Банов